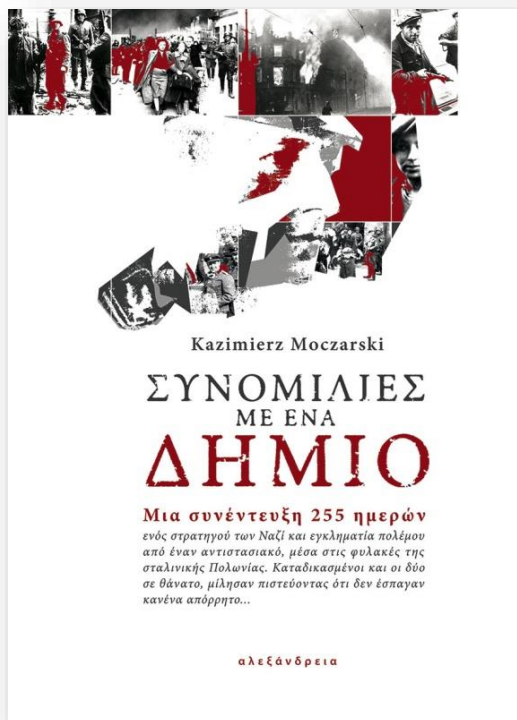

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Kazimierz Moczarski Συνομιλίες με ένα δήμιο

Μετάφραση: Edyta Kosiel-Ευαγγέλου
Όλγα Μπεζαντάκου

ISBN: 978- 960-221-638-5, σελ. 296, σχ.17x24,
α΄ έκδοση Νοέμβριος 2014,
τιμή 18,00€ (χωρίς Φ.Π.Α)

**Ένα από τα πιο διαφωτιστικά
ντοκουμέντα για τη φύση του ναζισμού
που δημοσιεύτηκε ποτέ**

1949. Ο Καζίμιερ Μοτσάρσκι, πρώην αντιστασιακός, καταδικάζεται σε θάνατο από το σταλινικό κράτος με κατασκευασμένες κατηγορίες. Κρατείται στη Πολωνία, στο ίδιο κελί με δύο εγκληματίες. Ο ένας είναι ο Γκούσταβ Σίλκε, χαμηλόβαθμο στέλεχος των SS, ενώ ο δεύτερος είναι ο Γιούργκεν Στρόοπ, στρατηγός των SS και υπεύθυνος για την εκκαθάριση του Γκέτο της Βαρσοβίας, τον οποίο ο Μοτσάρσκι είχε κάποτε προσπαθήσει να δολοφονήσει.

Στις 255 μέρες που μοιράζονται το ίδιο κελί, πεπεισμένοι ότι σύντομα θα πεθάνουν, συζητούν ανοιχτά για τη δράση των ναζί και για το ρόλο του Στρόοπ στην εκκαθάριση του Γκέτο και στην κατοχική διοίκηση της Πολωνίας, της Ελλάδας, της Ουκρανίας και της Τσεχοσλοβακίας. Ο Μοτσάρσκι παραθέτει τα γεγονότα που μετέτρεψαν έναν φαινομενικά συνηθισμένο Γερμανό σε παθιασμένο ναζιστή, ορκισμένο οπαδό του Χίτλερ και του Χίμλερ. Αυτόπτης μάρτυρας ο ίδιος των εγκλημάτων του Στρόοπ, παραμένει ως το τέλος ένας αντίπαλος που πιέζει για απαντήσεις κι όχι ένας παθητικός χρονικογράφος.

Το βιβλίο αποτελεί το αρχείο εκείνων των συνομιλιών, που διασώζει τον αυθεντικό τόνο και το δραματικό στοιχείο τους.

«Αν είναι ασυνήθιστο να πέφτει ο ίδιος ο κυνηγός στην παγίδα που έστησε, ακόμη πιο σπάνιο είναι να εκτελείται ο δήμεος. Μια τέτοια σπάνια περίπτωση που εξιστορείται εδώ με συνταρακτικές λεπτομέρειες είναι αυτή του ναζιστή στρατηγού Γιούργκεν Στρόοπ, του ανθρώπου που ανέλαβε κατ' εντολή του Χίτλερ την εκκαθάριση του Γκέτο της Βαρσοβίας στον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο και που έστειλε ψύχραιμα χιλιάδες άτομα να βρουν το θάνατο στα στρατόπεδα συγκέντρωσης. Μετά τη σύλληψή του ο Στρόοπ μοιράστηκε το ίδιο κελί μ' έναν χαμηλόβαθμο Γερμανό αιχμάλωτο πολέμου και με τον αγωνιστή της πολωνικής αντίστασης Καζίμιερ Μοτσάρσκι. Επί 255 μέρες οι τρεις άνδρες συζήτησαν για τον πόλεμο, τη στάση τους απέναντι στη ζωή και το θάνατο, την απόφαση των ναζί να εξαλείψουν τους Εβραίους από προσώπου γης και το μεγαλεπήβολο σχέδιο του Χίτλερ να αναδιοργανώσει την ανθρωπότητα με γερμανικά και “βόρεια” κριτήρια . . . Με δυο λόγια, αυτές οι μακρές συνομιλίες επιτρέπουν να διεισδύσει κανείς στο σκοτάδι του ναζιστικού μυαλού όσο κανένα άλλο βιβλίο που μπορώ να ανακαλέσω.»

John Barkham, *New York Review of Books*

«Ένα εξαιρετικό ντοκουμέντο . . . ένα βιβλίο που η εμβέλειά του συναγωνίζεται το μήνυμα ενός Σολζενίτσιν.»

La Nouvelle République

«Ένα από τα πιο εκπληκτικά πορτρέτα ναζιστή ηγέτη που διαθέτουμε . . . μας δίνει αυτό που δεν μπορεί να δώσει κανένα άλλο ντοκουμέντο: την αλήθεια μιας μακράς ενδοσκόπησης που γίνεται υπό το βλέμμα ενός άλλου.»

La Quinzaine Littéraire

« . . . χωρίς προηγούμενο στη λογοτεχνία μας και, ποιος ξέρει, ίσως χωρίς προηγούμενο στη λογοτεχνία άλλων χωρών.»

K. Wyka, Καθηγητής λογοτεχνίας, Uniwersytet Jagielloński, Κρακοβία

Για το πέρασμα του Γιούργκεν Στρόοπ από την Ελλάδα

(από το βιβλίο του Μαρκ Μαζάουερ *Στην Ελλάδα του Χίτλερ. Η εμπειρία της Κατοχής*)

« . . . Καθώς αυξανόταν η δύναμη των SS, εξαφανιζόταν οποιοδήποτε ίχνος νόμιμης διαδικασίας: από το Σεπτέμβριο του 1943 και μετά, η Ελλάδα έζησε την εξέλιξη που είχε ήδη παρατηρηθεί στις κατεχόμενες από τους Ναζί περιοχές σε άλλα μέρη της Ευρώπης: την απορρόφηση οποιουδήποτε εναπομένου στοιχείου παλιότερων νομικών κανόνων μέσα σε ένα σύστημα τρομοκρατίας . . .

Ο άνθρωπος που ο Χίτλερ διάλεξε για να φέρει εις πέρας την επέκταση της υπηρεσίας του στην Ελλάδα ήταν ένας ανερχόμενος αστέρας στα SS και, κατά τα φαινόμενα, κατάλληλος

γι' αυτό το έργο: ο SS-und-Polizeiführer Γιούργκεν Στρόοπ, ο άνθρωπος που κατέστρεψε το Γκέτο της Βαρσοβίας. Το Μάιο του 1943 οι άνδρες του Στρόοπ, αφού είχαν καταβάλει τα τελευταία ηρωικά υπολείμματα της αντίστασης των Εβραίων στη Βαρσοβία, ισοπέδωσαν το Γκέτο. Δύο μήνες αργότερα, στο άκουσμα της πτώσης του Μουσολίνι, ο Χίμλερ τον κάλεσε στο Βερολίνο και τον ενημέρωσε για τη νέα του τοποθέτηση ως Höherer SS-und-Polizeiführer (HSSPF) στην Ελλάδα. Στα τέλη Αυγούστου πέταξε στο Βελιγράδι, όπου είχε συνομιλίες με τον εκεί έμπειρο αρχηγό της αστυνομίας των SS, και ύστερα συνέχισε για την Αθήνα . . .

Η θέση του Γιούργκεν Στρόοπ ήταν αξεκαθάριστη. Ο νέος HSSPF είχε μάλλον περιορισμένες εξουσίες παρά τον μεγαλειώδη τίτλο του· έπρεπε να συμβολίζει κυρίως την περίοπτη θέση των SS και να βρίσκεται σε στενή επαφή με τον Χίμλερ . . . Αλλά ο ωμός και επηρμένος Στρόοπ δεν φημιζόταν για τη διπλωματική του φινέτσα. Προφανώς θεώρησε τη νέα τοποθέτηση του σαν μία ευκαιρία να δοξαστεί, κι έτσι αγνόησε τις γραφειοκρατικές αβρότητες, στη βιασύνη του να εμπεδώσει το κύρος του σε πλήρη ανάπτυξη. Η πρώτη του ενέργεια μόλις έφτασε στην Αθήνα ήταν να καλέσει τον πρωθυπουργό Ράλλη και τον υπουργό των Εσωτερικών του: στο εξής, τους είπε, θα έδιναν λόγο σ' αυτόν και δεν θα επικοινωνούσαν με το στρατηγό Λερ στη Θεσσαλονίκη χωρίς την άδειά του. Στη συνέχεια έκανε μία εκπομπή στο Ράδιο Αθήναι που ο διάδοχος του θα την ονόμαζε «αιμοδιψή», στην οποία είχε περιλάβει ένα μακροσκελή και διεστραμμένο λίβελο εναντίον των Εβραίων. Προσπάθησε να επεκτείνει την αρμοδιότητα του σε όλη την αντιανταρτική εκστρατεία στην Ελλάδα, ενώ διέταξε επίσης την αναγκαστική καταγραφή όλων των Εβραίων στη Νότια Ελλάδα . . .

Είχε καταφέρει να ανταγωνίζεται τους πιο ισχυρούς συναδέλφους του . . . Το αποτέλεσμα ήταν ότι στις 4 Οκτωβρίου, μετά από ένα μόλις μήνα που ήταν στην καινούρια του θέση, ο Στρόοπ έλαβε τη δυσάρεστη είδηση από το τμήμα του Καλτενμπρούνερ ότι τον καλούσαν πίσω στο Ράιχ: «Θα λυπάστε που πρέπει να εγκαταλείψετε τόσο σύντομα την Ελλάδα!» του είπε συμπονετικά αυτός που του έφερε την είδηση.»

Ο **Kazimierz Moczarski** (1907-1975), Πολωνός νομικός και δημοσιογράφος, υπήρξε επιφανής στέλεχος της αντίστασης κατά της γερμανικής κατοχής και υπεύθυνος έντυπων και ραδιοφωνικών μέσων στην εξέγερση της Βαρσοβίας. Μετά την απελευθέρωση συνελήφθη και καταδικάστηκε σε φυλάκιση και αργότερα σε θάνατο από το σταλινικό καθεστώς, ώσπου, με την αποσταλινοποίηση, αφέθηκε ελεύθερος και «αποκαταστάθηκε».

Για πολλά χρόνια ωστόσο, και παρά την αντιγερμανική προπαγάνδα του σοσιαλιστικού καθεστώτος στην Πολωνία, ήταν αδύνατο να εκδοθούν οι Συνομιλίες με ένα δήμιο, καθώς θα αποτελούσαν τεκμήριο της σταλινικής καταστολής της αντίστασης. Εν τέλει δημοσιεύτηκαν σε συνέχειες σε μια επαρχιακή εφημερίδα μικρής κυκλοφορίας, χρειάστηκε όμως να περιμένουν το θάνατο του Μοτσάρσκι πέντε χρόνια αργότερα προτού εκδοθούν σε βιβλίο.